

මෙම පාඩම අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,

- දෙන ලද ස්ථානයක සිට වෙනත් ස්ථානයක පිහිටීම අට දිශා ඇසුරෙන් ප්‍රකාශ කිරීමට සහ
- සිරස සහ තිරස හඳුනා ගැනීමට

හැකියාව ලැබේ.

8.1 ප්‍රධාන දිශා

- දිවයිනේ ඊසාන දිග වෙරළ තීරයට දැඩි සුළං - කාලගුණ නිවේදනයක්
- පෙ.ව. 8.05 ට නැගෙනහිර බලා ළිප ගිනි මෙළවීම ශුභයි - අවුරුදු වාරිත්‍රයක්
- පෙ.ව. 3.00ත් 5.00ත් අතර නිරිතදිග අහසේ උල්කාපාත වර්ෂාවක් - පුවතක්

ඉහත දැක්වෙන්නේ එදිනෙදා ජීවිතයේ දී දිශා පිළිබඳ සඳහන් වන අවස්ථා කිහිපයකි. එලෙස විවිධ කටයුතුවල දී, දිශා පිළිබඳ දැනුම අපට අවශ්‍ය වේ.

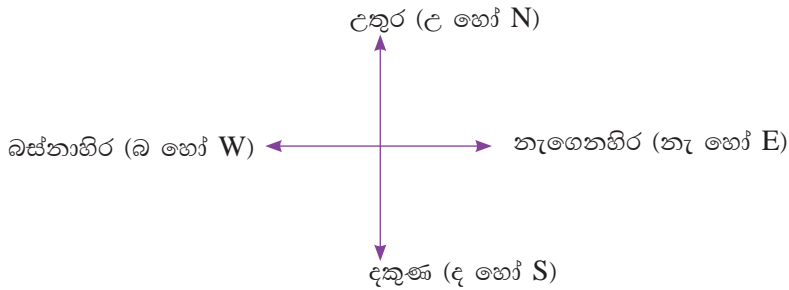
දැන් අපි මීට පෙර ඔබ ඉගෙන ගෙන ඇති ප්‍රධාන දිශා හතර යළි මතක් කර ගනිමු.

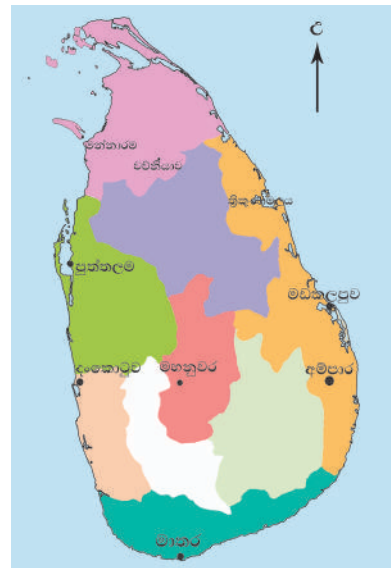
නැගෙනහිර දිශාව නම් කර ඇත්තේ හිරු නැගෙන දිශාව ලෙස ය. රූපයේ දැක්වෙන පරිදි දැන් දිග හැර, ඉර නැගෙන දිශාවට මුහුණලා සිටගන්න. එවිට, ඔබේ දකුණු අතින් දැක්වෙන දිශාව, දකුණු දිශාව වන අතර වම් අතින් දැක්වෙන දිශාව, උතුරු දිශාව වේ. එවිට, ඔබ පිටුපා සිටින්නේ බස්නාහිර (බටහිර) දිශාවට යි.

දිශා සටහනක් පොතක ඇඳීමේ දී, සම්මතයක් ලෙස එහි දිශා දක්වනුයේ පහත සඳහන් ආකාරයට යි.

සිතියම්වල, නිවාස සැලසුම්වල උතුරු දිශාව සංකේතවත් කිරීමට “ \uparrow ” සංකේතය දක්වා ඇත.

කිසියම් ස්ථානයක සිට දිශා නිවැරදි ව සොයා ගැනීමට මාලිමාව භාවිත කළ හැකි ය. එහි ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ ව මඳක් විමසා බලමු.

මාලිමාව යම් සමතලා ස්ථානයක තැබූ විට එහි රතු පාටින් දැක්වෙන කටුව උතුරු දිශාවට යොමු වේ. එම කටුවේ තුඩ, මාලිමාවේ N අකුරට යොමු වන සේ මාලිමාව භ්‍රමණය කළ විට, ඉතිරි දිශා ද මාලිමාව මගින් හඳුනා ගත හැකි ය.

මාලිමාවේ කටුවේ තුඩ උතුරු දිශාවට යොමු වී ඇති අවස්ථාවක් මෙහි දැක්වේ.

එවිට මාලිමාවේ N අකුර, කටුවේ තුඩ වෙත ගෙන ආ අවස්ථාව මෙහි දැක්වේ.

උතුර

පහත රූපයේ දැක්වෙන දෑවල පිහිටීම, දිශා ඇසුරෙන් හඳුනා ගනිමු.

ඉහත දැක්වෙන රූපවලට අනුව,

1. ළමයාට උතුරු දිශාවෙන් ගස පිහිටා ඇත.
2. ළමයාට නැගෙනහිර දිශාවෙන් ළඳ පිහිටා ඇත.
3. ළමයාට බටහිර දිශාවෙන් ගෙය පිහිටා ඇත.
4. ළමයාට දකුණු දිශාවෙන් ගේට්ටුව පිහිටා ඇත.
5. ළමයා මුහුණලා සිටින්නේ දකුණු දිශාවට ය.
6. ගේට්ටුවට උතුරු දිශාවෙන් ළමයා හා ගස පිහිටා ඇත.

8.1 අභ්‍යාසය

(1) පහත දැක්වෙන රූපය දෙස බලා හිස්තැන් පුරවන්න.

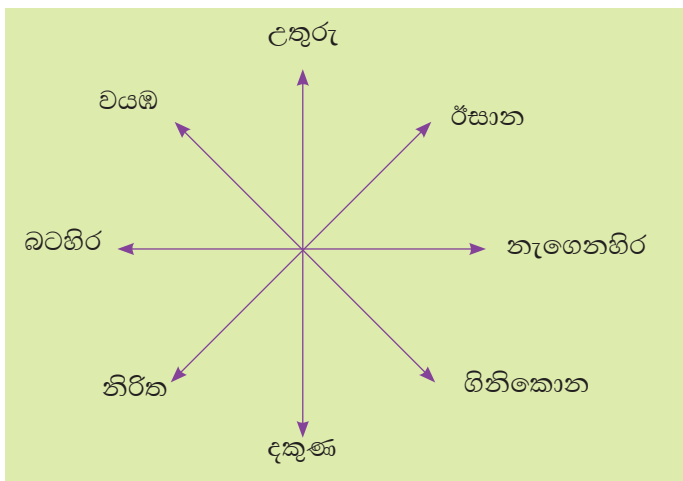
- (i) ගුරු මේසයට දිශාවෙන් කළු ලෑල්ල ඇත.
- (ii) ගුරු මේසයට දිශාවෙන් සිසු මේසය ඇත.
- (iii) ගුරු මේසයට නැගෙනහිර දිශාවෙන් ඇත.
- (iv) ගුරු මේසයට බස්නාහිර දිශාවෙන් ඇත.

8.2 අනු දිශා

ප්‍රධාන දිශා හතරට අමතර ව තවත් අනු දිශා හතරක් පිළිබඳ ව දැන් අපි ඉගෙන ගනිමු.

- * උතුර හා නැගෙනහිර දිශා අතර ඇති සෘජු කෝණය හරියට ම දෙකට බෙදෙන සේ රූපයේ ඊතලයකින් දක්වා ඇති දිශාව ඊසාන දිශාව වේ.
- * නැගෙනහිර හා දකුණ දිශා අතර ඇති සෘජු කෝණය හරියට ම දෙකට බෙදෙන සේ රූපයේ ඊතලයකින් දක්වා ඇති දිශාව ගිනිකොන දිශාව වේ.
- * දකුණ සහ බස්නාහිර දිශා අතර ඇති සෘජු කෝණය හරියට ම දෙකට බෙදෙන සේ රූපයේ ඊතලයකින් දක්වා ඇති දිශාව නිරිත දිශාව වේ.
- * බස්නාහිර සහ උතුරු දිශා අතර ඇති සෘජු කෝණය හරියට ම දෙකට බෙදෙන සේ රූපයේ ඊතලයකින් දක්වා ඇති දිශාව වයඹ දිශාව වේ.

අට දිශා - උතුර, නැගෙනහිර, දකුණ, බටහිර, ඊසාන, ගිනිකොන, නිරිත සහ වයඹ

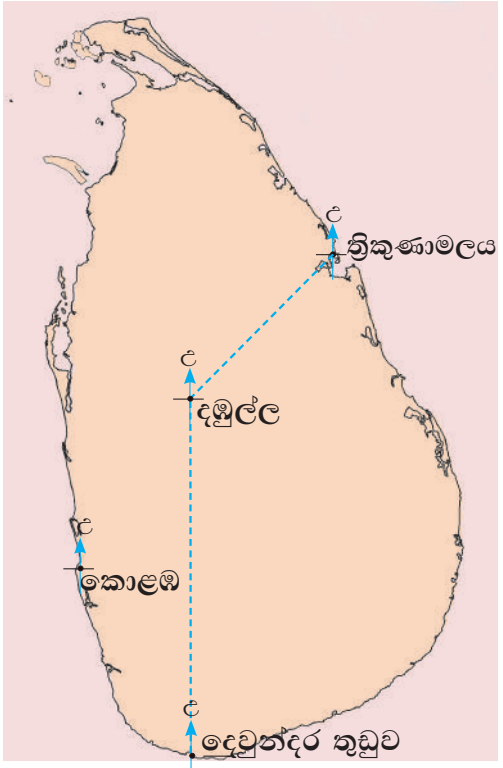

දැන් පහත ශ්‍රී ලංකාවේ සිතියමේ ලකුණු කර ඇති ස්ථාන කිහිපයක් සලකමින් දිශා පිළිබඳ ව තවදුරටත් විමසා බලමු.

දඹුල්ලේ සිට ඊසාන දිශාවෙන් ත්‍රිකුණාමලය පිහිටා ඇත.

ත්‍රිකුණාමලයේ සිට නිරිත දිශාවෙන් දඹුල්ල පිහිටා ඇත.

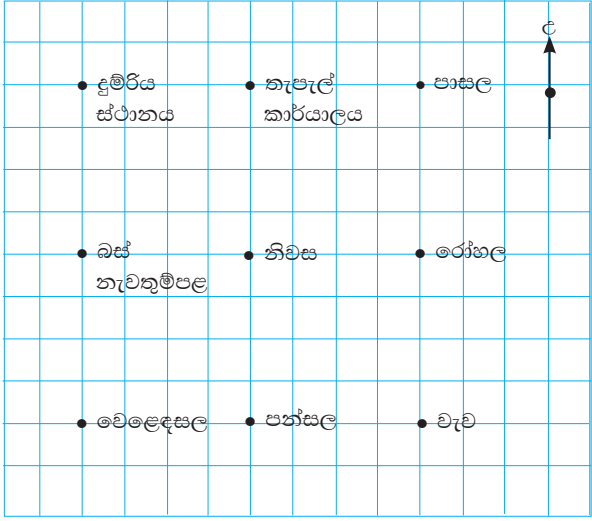
දඹුල්ලේ සිට, දකුණු දිශාවෙන් දෙවුන්දර තුඩුව පිහිටා ඇති අතර, දෙවුන්දර තුඩුවේ සිට උතුරු දිශාවෙන් දඹුල්ල පිහිටා ඇත.

ස්ථානයක පිහිටීම ස්ථාවර වුව ද එහි දිශාව තීරණය වන්නේ ඒ දෙස බලන ස්ථානය අනුව බව මින් පැහැදිලි වේ.

8.2 අභ්‍යාසය

(1) උපුල්ගේ නිවස සහ ඒ වටා පිහිටි ස්ථාන කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

(අ) නිවසේ සිට පහත සඳහන් එක් එක් ස්ථානය පිහිටි දිශාව සඳහන් කරමින්, දී ඇති වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

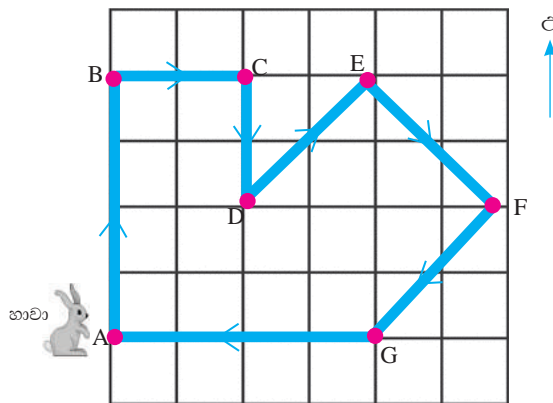
ස්ථානය	පන්සල	වෙළෙඳ සල	තැපැල් කාර්යාලය	පාසල	රෝහල	වැව	බස් නැවතුම්පල	දුම්රිය ස්ථානය
පිහිටි දිශාව								

(ආ) පහත වගන්ති ලියා ගෙන, හිස්තැන් සම්පූර්ණ කරන්න.

- (i) නිවසේ සිට දිශාවෙන් තැපැල් කාර්යාලය පිහිටා ඇති අතර නිවස පිහිටා තිබෙන්නේ තැපැල් කාර්යාලයට දිශාවෙනි.
- (ii) බස් නැවතුම්පලෙහි සිට තැපැල් කාර්යාලයට යෑමට දිශාවට ගමන් කළ යුතු අතර, තැපැල් කාර්යාලයේ සිට යළි බස් නැවතුම්පලට යෑමට දිශාවට ගමන් කළ යුතු ය.
- (iii) තැපැල් කාර්යාලයේ සිට දිශාවෙන් රෝහල පිහිටන අතර රෝහලේ සිට නිරිත දිශාවෙන් පිහිටයි.
- (iv) පන්සලේ සිට ඊසාන දිශාවෙන් පිහිටන අතර, රෝහලේ සිට උතුරු දිශාවෙන් පිහිටයි.
- (v) පන්සලේ සිට දිශාවට ගිය විට නිවස හමු වේ. නිවසේ සිට බස්නාහිර දිශාවට ගිය විට හමු වේ. බස් නැවතුමේ සිට යළි පන්සලට ඒමට දිශාවට ගමන් කළ යුතු වේ.

(2) සමතලා බිමක පිහිටි ස්ථාන කිහිපයක් කොටු ඡාලකයේ දැක්වේ.

A නම් ස්ථානයෙන් ගමන් අරඹන හාවෙක්, ඊතලවලින් දක්වා ඇති මාර්ගයේ උඳුපියලිය කමින් යළි A ස්ථානයට ළඟා වේ.

(අ) හාවා ගමන් කළ මඟ, දිශා ඇසුරෙන් දක්වමින්, වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

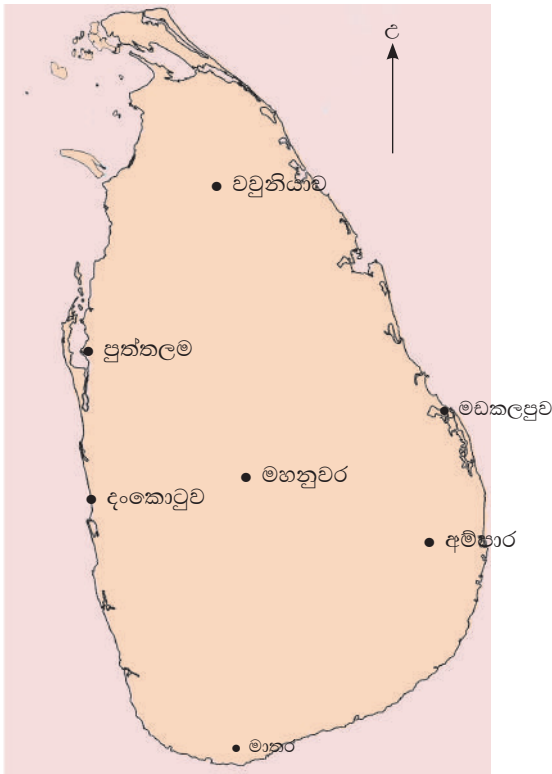

ගමන් මග	ගමන් කළ දිශාව
A සිට B දක්වා	උතුර
B සිට C දක්වා	
C සිට D දක්වා	
D සිට E දක්වා	
E සිට F දක්වා	
F සිට G දක්වා	
G සිට A දක්වා	

(ආ) ඔබ A ස්ථානයේ සිට හාවා දෙස බලා සිටියේ නම්, පහත දැක්වෙන එක් එක් ස්ථානය පසු කරන විට ඔබට හාවා පෙනෙන දිශාව සඳහන් කරන්න.

- (i) B (ii) D (iii) E (iv) G

(3) සිතියමේ දී ඇති නගර ඇසුරෙන් පහත සඳහන් ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.

- (i) පුත්තලමේ සිට මහනුවර පිහිටි දිශාව ද මහනුවර සිට පුත්තලම පිහිටි දිශාව ද අනුපිළිවෙළින් සඳහන් කරන්න.
- (ii) මඩකලපුව වෙරළ තීරයේ සිට දිවයින හරහා නිරිත දෙසට හමන සුළි සුළඟකින් වඩාත් අනතුරු විය හැකි යැයි ඔබ සිතන නගරයක් නම් කරන්න.
- (iii) දංකොටුවේ සිට මාතලේ මාතලේ සිට අම්පාරටත් හරි කෙළින් මාර්ග සලකුණු කර ඇත්නම් ඒ ඔස්සේ දංකොටුවෙන් ගමන් අරඹන අයකු අම්පාරට ළඟා වීමට, යා යුතු දිශා දෙක අනුපිළිවෙළින් සඳහන් කරන්න.
- (iv) මාතලේ ආසන්න වශයෙන් උතුරින් පිහිටි නගර දෙකක් නම් කරන්න.

(4) කැලෑවේ ඇවිදීම පුහුණු කිරීම සඳහා එහි පිහිටි ගල්තලාවකට රැගෙන ගිය හමුදාහටයකුට ලබා දුන් පහත තොරතුරු අනුව, ඔහු තම ගමන සම්පූර්ණ කළ යුතු ය.

- (i) ගල්තලාවේ සිට 500 m නැගෙනහිරට ගිය විට දිය පහරක් හරහා වැටී ඇති ඒදණ්ඩක් හමු වේ.
- (ii) ඒදණ්ඩෙන් එගොඩ වී ඊසාන දෙසට 800 m ගමන් කළ විට දිය ඇල්ලක් හමු වේ.
- (iii) දිය ඇල්ල ළඟ සිට 600 m ගිනිකොන දිශාවට ගමන් කළ විට කිතුල් ගසක් හමු වේ.
- (iv) කිතුල් ගස ළඟ සිට 750 m නිරිත දෙසට ගිය විට ගල් ගුහාවක් හමු වේ.
- (v) ගල් ගුහාවේ සිට 800 m වයඹ දෙසට ගමන් කළ විට, ඔහුගේ කඳවුර හමු වේ.

හමුදාහටයාට, දී ඇති තොරතුරු අනුව ඔහු ගමන් කළ යුතු මාර්ගය දැක්වීමට දළ සටහනක් අඳින්න.

8.3 තිරස් සහ සිරස්

අප මෙතෙක් සාකච්ඡා කළ දිශාවලට අමතර ව යම් වස්තුවක පිහිටීම විස්තර කිරීමට අවශ්‍ය වන තවත් සංකල්ප දෙකක් ඇත. ඒ **තිරස් සහ සිරස්** යි.

ජලය පිරවූ විශාල බේසමක, ජලය නිශ්චලව ඇති විට ජලයේ මතුපිට **තිරස් තලයක්** ලෙස සලකනු ලැබේ.

බෑවුම් නොවන සමතලා මතුපිටක් **තිරස් තලයක** පිහිටා ඇතැයි කියනු ලැබේ.

තිරස් තලයක පිහිටන ඕනෑම සරල රේඛා බණ්ඩයක් **තිරස් රේඛා බණ්ඩයක්** ලෙස හැඳින්වේ.

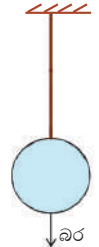
තිරස් තලයක පිහිටන ඕනෑම ලක්ෂ්‍ය දෙකක් එකම මට්ටමේ පිහිටා ඇතැයි කියනු ලැබේ.

තිරස් තලයක් මත ඇති කුඩා බෝල කිහිපයක් සලකන්න. එහි එක් එක් බෝලය, අනෙක් බෝලවලට තිරස්ව පිහිටා ඇතැයි කියනු ලැබේ. තව ද ඒවා එකම තිරස් මට්ටමේ ඇතැයි ද කිව හැකි ය.

කුඩා බරක්, නූලක ආධාරයෙන් යම් ස්ථානයක එල්ලා ගන්න. එම බර නිශ්චල වූ විට නූල පිහිටන රේඛාව සිරස් රේඛාවක් ලෙස සලකනු ලැබේ.

යම් තලයක සිරස් රේඛාවක් ඇත්නම් එය සිරස් තලයකි.

තිරස් තලයක ඇති ඕනෑ ම රේඛාවක් තිරස් රේඛාවක් වුව ද සිරස් තලයක ඇති ඕනෑ ම රේඛාවක් සිරස් රේඛාවක් නොවේ.

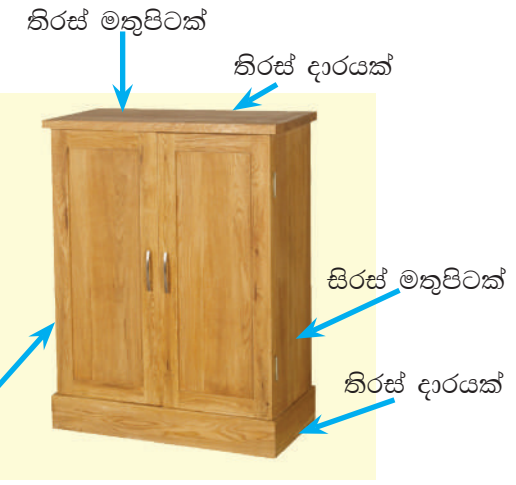
- B ලක්ෂ්‍ය දෙකක් එකම සිරස් රේඛාවේ පිහිටා ඇති විට එක් ලක්ෂ්‍යයක් අනෙක් ලක්ෂ්‍යයට සිරස් ව උඩින් පිහිටා ඇත. මෙහි B ලක්ෂ්‍යය, A ලක්ෂ්‍යයට සිරස් ව ඉහළින් පිහිටයි.
- A

සිරස් හා තිරස් පිහිටීම් කිහිපයක් හඳුනා ගනිමු.

මතුපිට තිරස් තලයක පිහිටා ඇත.
මතුපිට තිරස් යැ යි කියනු ලැබේ.

දාරය තිරස් රේඛාවක පිහිටා ඇත.
දාරය තිරස් යැ යි කියනු ලැබේ.

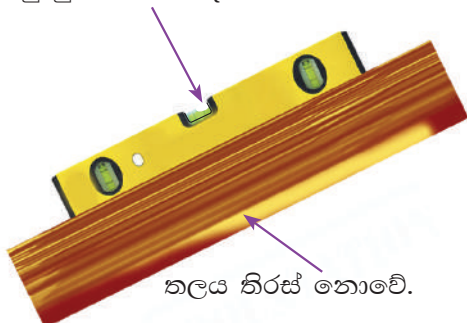
සිරස් දාරයක්

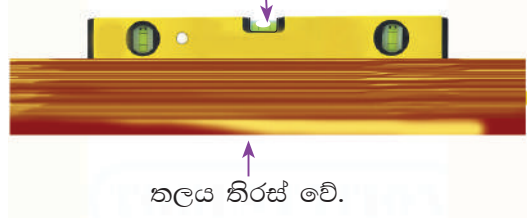
බිත්තිය සහ දොර සිරස් වේ.
ගෙබ්ම සහ සිවිලිම තිරස් වේ.

තලයක තිරස් බව දැන ගැනීමට ස්ප්‍රිතු ලෙවලය භාවිත කරයි.

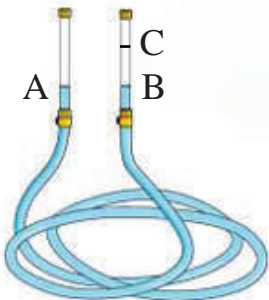
වායු බුබුළු හරි මැද නොපිහිටයි.

වායු බුබුළු හරි මැද පිහිටයි.

එසේම සිරස් පිහිටීම් හඳුනා ගැනීමට ලම්බය භාවිත කරයි.

ලක්ෂ්‍යය දෙකක් එකම මට්ටමේ පිහිටා ඇත් දැ යි බැලීමට විනිවිද පෙනෙන වතුර බටයක් භාවිත කළ හැකි ය. A, B එකම මට්ටමේ පිහිටා ඇත. A, C එකම මට්ටමේ පිහිටා නැත.

8.3 අන්‍යාසය

(1) තිරස් තලයක් මත තබා ඇති ඝනකයක් රූපයේ දැක්වේ. එම ඝනකයේ ඔබට පෙනෙන තිරස් හා සිරස් දාර නම් කරන්න.

(2) මෙහි දැක්වෙන පුටුවේ සරල රූපයක් ඇඳ තිරස් හා සිරස් තල 3 බැගින් ද, තිරස් සහ සිරස් දාර 3 බැගින් ද ලකුණු කරන්න.

(3) රූපයේ දැක්වෙන්නේ සිරස් තලයක තබා ඇති පරෙවි කුඩුවකි. එහි කොටුවල සිටින පරෙවියන් A, B, C, D, E, F සහ G ලෙස දක්වා ඇත. රූපය ඇසුරෙන් පහත සඳහන් වගන්තිවල හිස්තැන් පුරවන්න.

(A)		(C)	
	(E)		(F)
(B)		(D)	(G)

(i) A පරෙවියා සිටින කොටුවට තිරස් ව පරෙවියා සිටින කොටුව පිහිටා ඇත.

$\frac{3}{4}$

- (ii) B පරෙවියා සිටින කොටුවට සිරස් ව ඉහළින් පරෙවියා සිටින කොටුව පිහිටා ඇත.
- (iii) F පරෙවියා සිටින කොටුවට E පරෙවියා සිටින කොටුව පිහිටා ඇත.
- (iv) C පරෙවියා සිටින කොටුවට D පරෙවියා සිටින කොටුව පිහිටා ඇත.
- (v) B, D සහ G පරෙවියන් සිටින කොටු එකම තලයක පිහිටා ඇත.

සාරාංශය

- හිරු නැගෙන දිශාව නැගෙනහිර දිශාව ද හිරු බසින දිශාව බටහිර දිශාව ද වේ.
- යම් ස්ථානයක පිහිටීම, තවත් ස්ථානයක පිහිටීමට අනුව ප්‍රකාශ කිරීමට අට දිශා යොදා ගත හැකි ය.
 - අට දිශා - උතුර, ඊසාන, නැගෙනහිර, ගිනිකොන, දකුණ, නිරිත, බටහිර සහ වයඹ
 - අනූ දිශා - ඊසාන, ගිනිකොන, නිරිත සහ වයඹ
 - ප්‍රධාන දිශා - උතුර, නැගෙනහිර, දකුණ සහ බටහිර
- වස්තුවල පිහිටීම ප්‍රකාශ කිරීමට තිරස හා සිරස ද ප්‍රයෝජනවත් වේ.